

Limburg, wilder dan je denkt

Aansprekende, onverwachte, spannende en bijzondere diersoorten leven, zonder dat we het weten, bijna in de Limburgse achtertuinen. In deze serie zal **Frank Heinen** die soorten beschrijven. Hij wordt hierbij ondersteund door ARK Natuurontwikkeling. De serie eindigt met een prijsvraag, waarmee een safari door eigen provincie is te winnen.

Vandaag aflevering 7.

Vogels behoren zonder twijfel tot de kleurrijkste diergroepen die je heden ten dage nog op onze planeet kunt vinden. Met name de mannetjes zijn door Moeder Natuur vaak uitgerust met de mooiste en bontste verenkleeden om de felbegeerde vrouwtjes het hof te kunnen maken. Een van de fraaiste gevederde verschijningen in Europa is de slank gebouwde Europese bijeneter. Dit circa 28 centimeter grote dier valt vooral op door zijn exotische kleurenpracht, een bonte mix van geel, blauwgroen, zwart (de oogstreep) en bruin die het dier een tropische aanblik geeft. „De bijeneter is natuurlijk een superkleurrijke vogel, eentje die wat betreft esthetische schoonheid de perfectie benadert. Het beestje heeft bovendien een vreselijk sierlijke zweefvlucht”, zegt Ruud Foppen, werkzaam bij SOVON Vogelonderzoek.

De bijeneter is een warmteminnende soort die vooral broedt in zuidelijk Europa en overwintert in Afrika. Niet direct een vogel die je zou associëren met de Lage Landen. Toch weet de kleurrijke zuiderling de weg naar onze contreien steeds vaker te vinden. „We kunnen inderdaad wel stellen dat de bijeneter steeds vaker opduikt in Nederland. Vroeger was het een uiterst zeldzame zomergast, terwijl tegenwoordig toch regelmatig groepjes bijeneters hier te bewonderen zijn en we de vogels zelfs incidenteel als broedgasten mogen verwelkomen. Zo'n geslaagd broedgeval is nog steeds geen jaarlijks terugkerend fenomeen, maar komt wel vaker voor dan vroeger”, bevestigt Foppen.

Het eerste broedgeval van de bijeneter in Nederland vond plaats in 1964, toen een paartje neerstreek in Heythuysen. Daarna heeft de wonderschone gast uit het zuiden wel nog pogingen ondernomen om elders in Nederland nageslacht groot te brengen, maar liet hij Limburg links liggen. De opwindende onder vogelaars was dan ook groot toen vorig jaar twee nesten werden ontdekt langs de oevers van de Roer tussen Roermond en Vlodrop. Later bleek dat de broedpogingen waren uitgelopen op een succes toen ook uitvliegende jonkies werden waargenomen. Volgens Foppen is de verwachting dat de bijeneter een steeds frequentere bezoeker van ons land gaat worden

foto Hillebrand Breuker/Buiten-beeld

KLEURRIJKE zuiderling OP WEG NAAR LIMBURG

en zich over enkele decennia wellicht zal manifesteren als een vaste broedvogel in Noordwest-Europa. „Als je kijkt naar de voorspellingen die gedaan worden in het boek *A climatic atlas of European breeding birds* - een verspreidingsatlas die in kaart brengt hoe de distributie van vogels eruit komt te zien als de toonaangevende klimaatmodellen juist blijken te zijn - kun je concluderen dat die correleren met de ontwikkelingen die momenteel plaatsvinden. Er is duidelijk sprake van een verschuiving naar het noorden, ook als je bijvoorbeeld kijkt naar de broedgevallen in een land als Frankrijk. De kans is dus aanwezig dat we er met de bijeneter op den duur een mooie broedvogel bij krijgen, al zal het niet

gaan om overdreven grote aantallen.” Buiten de temperatuur zijn er namelijk nog andere factoren die bepalen of een leefgebied geschikt is als woonplek voor een bepaalde vogelsoort. Neem de biotoop. De bijeneter is een rasechte holenbroeder en dus afhankelijk van natuurlijke, bij voorkeur steile en niet in beton vastgelegde rivieroeveren of zandafgravingen. Die heeft hij nodig om zijn holletjes en nesten te kunnen bouwen. En in het moderne, grotendeels door mensenhanden en machines gevormde Nederland is het areaal aan geschikte leefgebieden beperkt. Het is dan ook niet verwonderlijk dat de bijeneters vorig jaar hun oog lieten vallen op het stroomgebied van de Roer. In

Nederland heeft die rivier namelijk de mogelijkheid om over een afstand van bijna vijftien kilometer vrij te meanderen. Doordat de Roeroevers niet zijn volgestort met beton kunnen ze dus afkalven, waardoor er steeds weer verse, kale en steile wanden kunnen ontstaan. Ideaal voor holenbroeders als de bijeneter, de eveneens kleurrijk uitgedoste ijsvogel en de onnavolgbare oeverzwaluw. Het gezamenlijk voorkomen van deze drie soorten maakt van het Roerdal niet alleen een vissendorado en libellenparadijs, maar tevens een bijzonder vogelgebied. „Als de bijeneter in de toekomst een blijvertje gaat worden, is het logisch dat het Roerdal en de Grensmaas zich binnen Nederland zullen opwerpen als de belangrijkste kernregio's voor de soort”, bevestigt Foppen. Een derde factor die medebepalend is voor de gebiedskeuze van een vogelsoort is de aanwezigheid van voldoende en geschikte voedselbronnen. Een blik op de naam van het dier verraadt al waaruit het stapelvoedsel van de bijeneter bestaat. Aan de hand van een zevental nestmonsters (waaronder de nesten uit het Roerdal) deed Matthias Koster als stagiair namens het Nijmeegse onderzoeksbureau Stichting Barger-

veen onderzoek naar de habitat en voedselkeuze van bijeneters in Nederland, gekoppeld aan de weersomstandigheden waarin de dieren werden aangetroffen. „Het onderzoeken van nesten uit verschillende delen van Nederland toont aan dat bijeneters zich vooral voeden met hommels, gevolgd door bijen en wespen. Als het warmer gaat worden in Nederland zou dat gunstig zijn voor dit wonderschone vogeltje.” Volgens Ruud Foppen zal de komst van de bijeneter geen negatieve gevolgen hebben voor inheemse diersoorten: „De bijeneter zal zich niet opwerpen als een bedreiging voor andere vogels of bijenvolken. Daarvoor zullen ook de aantallen niet groot genoeg zijn. De bijeneter is immers een specialist die zeer specifieke eisen aan zijn biotoop stelt en dus slechts op een beperkt aantal plekken gedijt. Hij vormt gewoon een verrijking voor de Nederlandse natuur. Bij het grote publiek zal de bijeneter zeker in de smaak vallen. Niet alleen omdat hij zo opvalt door zijn kleurenpracht, maar ook omdat het een vogel is die zich in tegenstelling tot bijvoorbeeld de ijsvogel vaak niet veel meer dan een voorbijflitsende oranjeblauwe schicht - vrij gemakkelijk laat bekijken.”